



GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Sarabeta, Fieca una data pe septemana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu seu 40 doidecari, or 3 galbini mon. sunatoria. Se prunera la postale c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari seu mici inserate se ceru 8 cr. Taca timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 34.

Brasiovu, 11. Maiu 29. Aprile 1864.

Anulu XXVII.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Relatiune

asupra celor doua proiecte de lege privitoare la §§ 40, 45, 48 si 82 ai patentei urb. din 21 Iunie 1854.

(Continuare si capetu.)

Permitendu pucinele aceste observatiuni ce speru, ca ca unele purceditoare din natur'a lucrului nu voru remane fora de resunetu, si domnulu propunetoriu inca nu mi le va lua in nume de reu, mi lieu libertate a propune spre primire proiectulu de lege in privinti'a formeii si a cuprinsului in chipulu urmatoriu

Proiectu de lege

prin care se interpreteza si in parte se intregescu si modifica §§-i 40, 45, 48 si 82 ai patentei imp. din 21 Iunie 1854 Nr. 151 Bul. imp.

sectiunea a ntai a.

Despre regularea si exercitiulu dreptului de pasiunatu intre fostii domni pamentesci si fostii supusi.

§ 1. In acele teritorii comunale, unde faptec'a inmediate a folosintia a locurilor de pasiunatu intre fostii domni pamentesci si fostii supusi n'au fostu comuna, fora s'au exercitatu pana la 1 Ianuarie 1848 ori de unii ori de altii eschisivu; acolo fiacare parte remane si se sustiene in dreptulu exercitatu, si locurile de pasiunatu nu potu fi obiectu alu vre unei regulari. —

In acele comune inse, in alu caroru teritoriu nu esistu alte locuri de pasiunatu afara de cele folosite de fostii supusi eschisivu, fostii domni pamentesci nu se potu eschide dela folosintia lor in mesura ce compete ori carui membru comunale, daca ei afare de intravilane posedu si locuri estravilane de acelea, care in intielesulu patentei din 21 Iunie 1854 le remanu ca alodiatura in proprietate.

§ 2. La regularea posesiunei in locuri de pasiunatu care s'au folositu pana la anulu 1848 in comunu, se va lua privire la aceea mesura, in care si una si alta parte in mediatu le au folositu, si rumpendu se din totalitatea locurilor de pasiune competentia fostiloru supusi in cantetatea coresponditoare foloseloru trase si a trebuintiei, se va separa de a fostiloru domni pamentesci. —

§ 3. De ca fostii supusi pana la anulu 1848 s'au bucuratu de dreptulu de pasiunatu in paduri fora neci o prestatiune. seu pre longa prestarea unei tapse, atunci densii au se capete la segregarea ce se va intempla unu ecuivalentu de pasiune, seu pasiune cu padure cu totu, ce corespunde foloseloru de pasiunatu de pana acumu; sunt inse datori in casulu alu duoilea de a rescumpara tapsele dela care au fostu conditionata folosintia, si pana la rescumparare a le raspunde in mesur'a determinata pana la anulu 1848 prin invoela, ori prin datena, daca partile nu voru fi facutu alta invoire intre sene.

De ca taps'a pasiunei a fostu schiambatore, e de a se erua din sumele celor 10 ani din urma sum'a mediulocia, care se va considera ca prestatiune anuale, si care daca s'au respunsu in valuta de Vien'a, se va reduce la mon. conv. luandu 250 dreptu 100 fl.

§ 4. Din sum'a anuale a prestatiuniloru constatata dupo § 3 se va lua in scadiementu a sies'a parte pentru lipsele intemplande, pentru spesele inoasarei si a le administratiunei, eara restulu inmultitu cu duodeci va face capitalulu rescompararii. — Acestu capitalu cu usurele cincii procentuali au se le raspunda cei ce sunt obligati in duodeci de rate asemenea, si totu la diumatate de anu decursivu, daca partile iudreptatite si obligate in privinti'a timpului amortisatiunei capitalulu nu voru pasi la alta invoela. —

Incasarea rateloru de rescomparare se va intempla pe calea c. r. perceptorate de contributiune, de unde cei indreptatiti si voru redica ratele administrate.

Sententi'a de rescumparare va arata sum'a fiacarei rate, si cea de antei se va plati cu unu diumatate de anu dupa 1 Ianuarie seu 1 Iulie ce cade mai aproape de diu'a in care s'au enuntiatu sententi'a de rescumparare. Sententi'a de rescomparare si in casu de invoela unu esemplariu alu aceleia se va inpartasi respectivului c. r. perceptoratu din oficiu.

§ 5. Acele sume restante din capitalulu de amortisatiune care nu suie la 50 de fiorini, nu se voru sterge prin respunderi partiali, ci se voru depune una data cu depunerea ratei cei de antai si respective a celei din urma. — Ratele alu caroru terminu de raspundere s'au implinitu sunt esecutate.

§ 6. Terenulu desarcinatu e legatu pentru ratele escalculate si definitiv de fipte, aceste rate se voru inregistra din oficiu in protocoalele funduari, si despre inregistrarea facuta se va da adeverintia dela oficiolatu protocoalelor funduari.

§ 7. Producundu partea obligata sententi'a despre rescumparare, si cuitantia ca au respunsu rat'a ultima, se voru sterge din protocoalele funduari fora timbru si tapse tote ratele trecute acolo, catu si insasi sarcin'a rescumperata care jace pre pamentu, daca au fostu asecurata prin inregistrare.

§ 8. Esecutarea acestei rescumparari se va intempla prin tribunalele urbariare de comitate, scaune si distripte ca prima instantia, in a doua instantia va decide forulu apelatoriu de tierra, eara in a treia tribunalulu supremu ca foru de casatiune.

§ 9. Dela rescumpararea tapseloru nu se va pute subtrage neci una din comunitatile iobagesci unde au esistatu tapse pentru pasiunatulu de padure. Segregatiunea se va intempla din oficiu, si spelele impreunate cu ele le voru purta cei indreptatiti eara prestatiunile naturale cei obligati.

§ 10. Tribunalele urbariali se voru tiené la esecutarea segregatiunei de normativele ce sustau pentru regularea locurilor comune de pasiunatu, incatu acelea prin legea presente n'au suferitu vre o scambare. —

Septiunea a dua.

Despre regularea posesiunei de padure

§ 11. In acele teritorii comunale in care fostii supusi domnesci pana la anulu 1848 au folositu padurile, si unde cu lemnele taiate au facutu negotiatoria cu plute, scanduri, sindile seu cu vase, daca si domni pamentesci au trasu folose din ele, sunt de a se considera de paduri comune, din care cu ocaziunea segregatiunei competentia fostiloru supusi li se va esemna deosebitu de a fostiloru domni.

In catu pentru mesur'a competentiei asemnande se va tiené de regula, ca se fia coresponditoare foloseloru trase pana la anulu 1848, si ca de minimum se servesca mesura de 1 1/2 jugu la unulu dintre fostii supusi.

§ 12. In locuri de acelea, unde fostii supusi la anulu 1848 nu s'au aflatu in usulu dreptului de beneficii din padure si nece nu au de a astepta o cantetate de padure mai mare, li se va esemna din padurea aflate in teritoriulu comunale o cantetate, din care dupe impregiarile locali se se pota acoperi trebuintia casei de tote dilele.

Septiunea a treia.

Despre restitutiunea in integru.

§ 13. In procesele urbariari pentru natura coloniale a locurilor, si pentru rescomparaveritatea prestatiuniloru are locu restitutiunea in integru in tote casurile, in care se admite restitutiunea dupa procesura civile. In catu partiloru litigante nu li s'au concesu pana acum folosirea acestui remediu legale, au dreptu pentru procesele de pana acum de a se folosi de elu in restimpu de unu anu dupa intrarea in vigore a acestei legi.

Septiunea a patra.

Dispositiuni comune.

§ 14. Regularile de pasiunatu si segregatiunile de pa-

dure sevarsite pana acuma, precum si cele ce se afla in curgere, sunt de a se intogmi dupo dispositiunile acestei legi.

§ 15. Dispositiunile patentei imp. din 21 Iuni 1854 Nr. 151 bul. imp. in catu stau in contradicere cu legea presente, sunt modificate, respective desfiintiate.

§ 16. Poterea obligat6re a acestei legi intra in aptivitate fora amanare.

Sabiuu in 31 Decembre 1863.

Mateiu Nicola,
deputatu alu cercului alegatoriu I. din comitatulu Turdei si membru comitetului, cá referinte.

Despre trebile n6stre materiale.

(Continuare).

Din acestu catalogu lipsesce o multime mare de alte nume si familii cari, au priimitu despagubirea urbariala; cu t6te acestea elu ne ajunge pentru-cá se incheiemu la unu felu de proportiune, in care s'au impartitu avuti'a tierii la o sama de familii. Ci se ne re'nt6rcemu de unde amu manecatu.

Ce au facutu acelea familii cu acelea avuti? Le mai au intregi séu in partea mai mare? In acestu casu ele merita t6ta laud'a ca le-au pastratu pentru sene si — indirecte pentru ti6ra. Nu le mai au, ci le-au pradatu pe crinolone si pantlice, pe calatorii si petreceri fara neci o tréba afara din ti6r'a in strainatate, pe distractiuni desfrenate, séu pentru óresi-care scopuri chimerice, fantastice, precum ne da si „K. Közl.“ se pricepemu?

In acestu casu ti6r'a si regimulu au si dreptulu si datorinti'a de a pune pre toti pradatorii si pre t6te pradat6rele sub curatela intru strinsulu intielesu alu cuventului, pentru-cá asia incai generatiunile viit6re se invetie a pretiui averea ti6rii adunata cu sudori crunte. Acésta mesura recomandata de noi se va para aspra. Se póte; ea inse este drépta si mantuit6re; eara in acestu casu avemu cu totii dreptulu de a o propune cu atatu mai virtosu, ca pre catu timpu platimu noi crescaturile cele grele pentru despagubirea urbariala, pre catu timpu adica toti locuitorii tierii liberi si neliberi amu devenitu iobagii tributari pentru 5185 familii, pe atatu ne pasa f6rte multu, cá se scimu, unde se ducu atatea mil6ne din ti6ra, adica cate se platescu in interese séu rente si in rafuirea capitalului din pungile n6stre ale toturoru. Ar' fi in adeveru unu lucru de scandalu, déca din atatea mil6ne nu s'ar' intrebuintia nimicu incai spre inlesnirea si imbunatatirea agriculturii si a comericiului tierii n6stre.

Noi incepuseramu a scrie aceastadata cate ceva despre trebile materiale, séu mai dreptu vorbindu, despre saraci'a n6stra ardelenésca, pre candu „K. Közl.“ apucase a publica in aceeași cestiune siepte articuli. De atunci acelasu mai publica alti trei, dintre carii celu din urma adica alu 10-lea in ordine coprinde mai multe idei practice, de a caroru cunoscentia nu se póte cá se nu'i pase la totu locuitorulu acestei tieri, idei in sinesi necidecum originale, care inse cu t6te acestea neci odata nu se potu repeti de ajunsu in urechile ómeniloru, pentru-cá dóra dóra se se afle odata si pre la noi o sama de barbati, bunu precum dice romanulu, si de ruga si de fuga, barbati cu judecat'a loru la locu, insestrati cu sciintie practice, scutiti de visuri si utopii, nedomniti de o prea nefericita fantasia ce face pe unii a durmea cu nasulu prin ventu, a se impleteci inse si a se impedece de t6te petricelele, cum si a rataci pe campu dela unu satu pana la altulu, — mai in scurtu, ómeni, carii déca voru fi destinati de membrii séu ai oorpuriloru representative din tienuturi, séu si mai alesu de membrii ai legislativei, se cun6sca de unde au se incépa si unde au se termine.

Vorb'a era se ne fia aici si despre midiul6cele de comunicatiune, de drumuri asternute, cali ferate, riuri regulate si canalisate.

Bine, omule, dara acestea nu sunt mai totu visuri pentru Ardealu si ardeleni? Cam asia crede si dn. D. in „K. Közl.“, pentru-ca se pare ca dlui inca a desperatu cu totulu de sórtea acestei tieri, ceea ce inse noi nu vomu face neci odata, pre catu vomu fi in viétia. Intr'aceea dn. D. pentru-cá se arate si mai invederatu starea cea tical6sa a Transilvaniei, iasémna intre altele si unele cá acestea.

Astadi ai potea ajunge dela K. Osiorheiu (spre frunta-reá Moldovei) pe cale ferata la Parisu totu numai cu atatea spese, cu cate calatoria odata aristocratii din secuime pana la Clusiu cu cate siese cai in tina (noroiu, glodu) pana in osi'a trasurei.

Ardeleniloru, carii voiescu a 'si nainta produsele loru

la vreo piatia, le trebuescu atatea dile, cate-le sunt de ajunsu altora in alte tieri spre acelasu scopu órele. (Va urmá.)

Zernesoi 20 Aprile 1864. Onor. Redactiune! In Nr. Gazetei 26 din 1 Aprile 1864 si in extractulu unei corespondentie din Sibiuu 10 Aprile n. ce se referesce la cele cuprinse in Nr. 22 alu Gazetei in privinti'a trebiloru scolare amu vedutu intre altele, ca in a. 1862 pe candu la Brasiovu se tie-ne adunarea generala a asociatiunii, „in scól'a din Tohanu dascalulu isi tie-ne vacile si gainele“; si fiindca sunt dóne comune romane inca invecinate, care póta numele Tohanu, cu singura deosebire de Tohanu nou si vechiu, dintre care cea dintaiu se tie-ne de diecesea Sibiuului si prin urmare de inspectiunea scolara districtuale a subscrisului, candu cea de a dua tien de archidiecesea Blasiului, ieau v6ie a intreba pe D. corespondinte, in care Tohanu a fostu vacile si gainele in sc6la? Si decumva ar' dice, ca in Tohanu nou, mi retienu dreptulu de ai respunde si ai dovedi, ca este neadeveratu.

I. Metianu, prot.

Deva. Omoru crancenu impreunatu cu tetunaria si lotria. Dn. Ios. Spányik, medicu de tienutu publica in „K. Közl.“ din 5 Maiu unele fapte de crudime si barbaria, de care se inf6ra natur'a omenésca. Acelea fapte s'au intemplatu in 21 Aprile a. o. in Valea lunga, satu romanescu, in comitatulu Huned6rei, si vecinu cu Ill'a. In acelu satu este unu omu, carele in ochii celorulalti locuitori trece de bogatu, din care cauza impregiuriulu casei lui s'au si intemplatu adesea furturi si sparsaturi. In 20 Aprile dimin. bietulu bogatu pregatitu fiindu a purcede la tergulu din Bradu, isi luá remasu bunu dela soci'a, dela fiulu séu de 26 ani, dela nuor'a s'a, eara pe unu nepotielu ce avea sarutandu'lu ilu binecuvénta. In aceeași di nóptea dupa 10 óre pre candu famili'a era intundata in somnulu celu dintaiu, calcata fiindu de hoti ucisa si depradata, apoi datu fiindu si casei focu, arse impreuna cu toti locuitorii ei, adica junele barbatu, sócr'a si nuor'a, miculu pruncu si si o servit6re, adica cinci suflete cu totulu. Locuitorii desteptati prin focu alergandu la cas'a periclitata, mai audira inca numai plansetulu copilasiului, eara ceilalti locuitori ai casei era omoriti. Cateva minute si cas'a invelita in flacari se outropi cu totulu coperindu cadavrele cu ruinele sale. In 22 Aprile esindu comisiunea la faci'a locului facú a se sc6te remasitiile cadavreloru arse, intr'o stare inse, precum asemenea nu s'a mai intemplatu in ti6r'a n6stra.

Dica cine ori cateve voi, asemenea crime inse totdeauna caracterisésa mai multu mai puicinu starea morala a societatii in care traimu. Cu atatu este deci mai batat6re la ochi inca si acea impregiurare, cumca nesce fapte atatu de crancene si fior6se abia in 5 Maiu adica la 2 septemani vedura lumin'a publicitatii si atunci inca numai intr'unu diurnalu din patria. Alte mintiuni, alte calumnii inforat6re de personalitati, scornite spre a lati si a inflacara ura natiunala religiósa séu personala intre locuitori se publica adesea cu o iutiéla si precisiune cá de comanda, eara fapte constatate prin comisiuni oficiale se retacu. Séu crede cineva, ca cu retacerea unoru crime atatu de cumplete moralitatea publica si privata castiga? Reu se insiéla care crede asia ceva.

Cerulu se ajute cá se se descopere toti lotrii, tetunarii, cum si ucigatorii atatu de trupu catu si de renume si on6re, apoi tienase ei de ori-ce natiune séu beserica — déca adica la tigrii de aceia ferosi mai póte fi verb'a de asemenea calificatiuni. Pana acum crimele cele mai spurcate si mai revoltat6re de natur'a omenésca se citea mai multu numai din pus-tele Ungariei si din cetatile cele mai mari europene, pe unde se aduna t6te drosdiile omenimii. Ar' fi o simptomea f6rte rea, déca demonulu resbunarii, déca selbataci'a caractereloru ar' incepe se turbure si pe la noi o viétia mai linistita si mai sigura.

Bucovin'a. (Dela dieta). Citimu, ca diet'a Bucovinei si t6ta ti6r'a a primitu cu mare bucuria denumirea ilustrului nostru barbatu Edocsiu de Hurmusache in calitate de capitanu alu tierii; noi consimtimu intocma cu acei buni patrioti si uramu din sufletu atatu pre meritatululu nostru barbatu, si illustrei sale familie, catu si tierii, in a carei capu sta cá capitanu, t6ta fericirea, care o si prevedemu, ca 'si int6rce rót'a spre a arunca din sortile de viétia si prosperare, si pe sam'a fratiloru romani bucovineni cá atari, cari remasera umbriti cu totulu de impinsetulu, care i au departatu dela crugula tierii si alu vietii nationale!

Diet'a procede mereu in activitatea s'a, si precum ne impartasiésce „Concordi'a“, cu t6ta resemnatiunea, ce se vede si din desbaterile despre patronatu, din care reproducemu, ca gubernulu propuse in § 6 „cumca la scól'a catolica normala din Cernauti, cu care e impreunatu unu institutu pre-

parandalu deplinu, fondulu scóloru normale are se pórté a treia parte de spese pentru localitatile ei, ér' la scól'a normala greco-resariteana (romana) a-ci, fondulu religiunaru gr.-res. — Ableg. Flondoru propune a se decide cá anu, cumca la tóte scólele normale, cu cari e impreunata o preparandia deplina, are fondulu scóloru normale se pórté a treia parte de spese pentru localitati, fara deosebire, de care confesiune se tiene scól'a. — De a-ci se vede apriatu, cumca propunerea guvernamentala néga egalitatea confesiuniloru. Reporterulu prof. Ianoviciu sprigini propunerea ableg. Flondoru, ca cea a comitetului spunendu, ca fondulu scóloru normale e indetoritu a portá spesele acele, si ca detori'a lui nu e redicata prin acea, ca tacsele mortuarie incurgu de acum in fondulu religiunaru gr.-or. ca-ce cuot'a acést'a e fórte mica in proportiune, ce da statulu pentru scólele catoliciloru din Bucovin'a, adeca cam a 22 parte, pe candu gr.-res. facu cincii parti din siese. Propunerea guvernului e contr'a egalitatii. — Comisariulu imperatescu Medvey sprigini propunerea guvernamentala, dicundu, ca fondulu scóloru normale are se contribue numai acolo, unde nu esistu fonduri apriate pentru scoli, si ca guvernulu nu voiesce se estinda indatorirea fondului normalu; mai de parte dice, ca s'ar' nedreptati tiererele unguresci (vedeti, ce aperiatori caldurosi aveti in Bucovin'a !R., C.), ca-ce si acele contribue la fondulu scóloru normale, fara se se folosésca de elu. — Fondulu religionaru e datoriu a sustiené scólele, si guvernulu nu póte concede nemicu, ca-ce da destulu din fondulu normalu pentru scólele catolice din Cernauti si Suceav'a. Guvernulu e aplecatu a realisá egalitatea drepturiloru, pentru aceea au santiunatu legea pentru israelitii din Cernauti si au otaritu, ca tacsele mortuale dela gr.-resariteni din Bucovin'a se incurga in fondulu religiunariu.

D'aci se scóla baronulu Alecu Petrinu si respunse urmatórele: „Scólele normali impreunate cu cursuri preparandiale sunt active pentru scopurile statului, deci urméza cá fondulu normalu, adeca tesaurulu statului, se le sustiena. Principiulu crutiarii e bunu, dar' nu in privinti'a scóloru, budgetulu instructiunei e asia de micu in Austri'a cá nicairi. Deci se se marésca budgetulu acest'a si nime nu va fi in contr'a de siguru. In privinti'a Ungariei intréba, consta Austri'a din diumetati de imperiu, séu din tieri? De ce se nu se dè Ungariei nemicu din tesaurulu publicu pentru scóle? Elu n'are nemicu in contr'a, dar' se nu se argumentése de acolo in defavórea Bucovinei. Aserturile guvernului, ca voiesce egalitatea, nu le apretiesce prea multu, candu faptele contradicu loru ca a-ci. Guvernulu se nu se laude cu emanciparea israelitoru cernautieni, ca-ce diet'a inse-si au luatú iniciativ'a in privinti'a acést'a; guvernulu erá se faca cu toti israelitii astufeliu, atunci i-ar' fi aplaudatu. — Candu au ajunsu Bucovin'a sub Austri'a, i s'a asiguratú cumca beseric'a gr.-or. nu va avé asupra-si o beserica a statului. Pentru aceea neci patentulu de tolerantia a-ci nu s'a publicatu, ca-ce legea gr.-or. nu erá tolerata, ci egalú indreptatita. Guvernulu absolutisticu au tienutu cuventulu séu pan' ce au venitú concordatulu, care cá o lege a statului are valóre si pentru noi, dar' e in contradicere cu promisiunile din nainte, pentru-ca concordatulu se nisuesce a aduce beseric'a nóstra in o pusetiune mai umila. Din norocire concordatulu nu afla pamentu bunu in Bucovin'a, pentru-ca neci chiaru clerulu catolicu nu póte face nemicu in privinti'a acést'a. Dar' apoi se incetese odata guvernulu de a preferi pre catolici, cum o face acum, despre ce se póte incredintiá veri-cine, privindu la cele 18 scoli populare gr.-res., cari stau sub consistoriulu catolicu in Lembergú, si din care 14 inca nu s'au redatu consistoriului gr.-res. Destulu a pricepe, cumca si a-ci guvernulu inca sustienea esagerarile clerului cato-

licu. In Crasn'a, satu romanescu e scóla, unde inveciatoriulu e catolicu polonu, si nu scie dóue cuvinte romanescé si totusi primesce leaf'a s'a din fondulu religiunariu gr.-or. Dreptate e asta? Si de ce nu se departésa reulu? Suculu propunerii guvernamentale e: scólele catolice sunt de privilegiatu; se incetése guvernulu cu d'aste, ca-ce neci odata nu va avé pentru ele majoritate in diet'a Bucovinei.“

Viue aplause remunerara pe oratoriu pentru demnulu si patrioticulu seu cuventu, si-i aplaudamu si noi cunoscundu-lu cá unu barbatu spriginitoriu caldurosu alu scóloru, fundamentulu culturei natiunale! — Comisariulu imperatescu mai respunse pe unele aruncature, fara cá se ajute ceva, ca-ci diet'a primi cu mare majoritate propunerea lui Flondoru, numai pucini guvernamentali votara contr'a. Totu asiè fù si cu paragrafulu siepte, unde diet'a otari, ca la scóle confesiunali sunt datori se concure numai cei de confesiunea respectiva, pe candu guvernulu voi, ca comun'a se fia indatorata a sustiené si scoli de alte confesiuni, de catu care e majoritatea comunei, si fiinduca majoritatea tuturoru comuneloru e gr.-or., prin urmare, se sustiena romanii si scoli pentru tóte confesiunile, cate numai s'ar' aflá pe pamentulu Bucovinei, si se se faca bieti ei, cum dise prof. Janovici, helotii tutoru confesiuniloru, asudandu pentru a-si cultivá inimicii. Baronulu Petrino mai dice, ca voiesce se sustiea autonomi'a comuneloru, cá se nu fia ele silite, a sustiené scóle de alte confesiuni in contr'a intereseloru sale, precum se intempla acum. — Cei alti §§ ai legii fura primiti fara desbatere dupre cum propuse diet'a. Suntemu curiosi, or' de se va santiuná acum legea, ca-ce §§-ii pentru cari nu fù santiunata, au remasu neschimbati. —

Cronica esterna.

Telegramu. Bucuresci 9 Maiu. Via timisiana: Principele s'a reintorsu eri la ameadí. Manifestatiuni din partea popolatiunei tienura pana deminétí'a. S'au si iluminatu sér'a capital'a. O multime mare cu tortie si musica a aclamatu pe Principele la palatu. Liniste perfecta.

— Pretutindinea pe unde calatorise Mari'a S'a se aretara manifestatiuni vii de bucuria pentru una noua viétia, ce le apromite proiectulu de legea rurala si mai vertosu legea electorala, care chiama la més'a verde, la conducerea destinatiunei nationale pe tóte plasele societatei. — In ministeriu s'a mai facutu una schaimbare, fiendu-ca ministrulu de resbelu Iachovache trecù la postulu de siefu alu comandai militare din Iassi, si generalulu Savelu Manu este denumitu ministru de resbelu in locu'i.

Maiu in 2 e terminulu reinceperii sesiunei camerei legislative esttraordinarie; oligarchii inse pórtá mare frica, ca acést'a readunare va fi si faptualuminte esttraordinara, fiindu-ca póte voru fi reprezentate in ea si celealte clase de poporu, pe bas'a votului universalu; pe candu tóta cealalta poporime nu mai doresce adunarea oligarchiloru, ci reprezentanti'a intregi natiuni in sal'a legislatiunei. Eventulu va areta planulu guvernului. — Legea comunala si municipala sunt publicate, si in diu'a de P ascí cantá totu poporulu in tíera cantarea invierei politico-nationale, vedienduse pe totu loculu afisiata chiamarea la dreptulu cetatianescu pe bas'a legeri comunale.

Anatima dela patriarchulu de Constantinopole se insinuá printr'o scrisóre catra metropolitulu din Bucuresci asupr'a Domnitoriulu Princip. Cuza pentru secularizarea monastiriloru. „Le Nord“ diurn. rusofilu publica adi una epistola pastoralá a patriarchulu de Constantinopole de interesu istoricu, si care incepe asia: „Sofroniu prin grati'a lui Ddieu metropolitu alu Ro-

mei noue(?) si patriarhu ecumenicu" etc. Dar' cuprinsulu epistolei deminte fromós'a titula, fiendu-ca cá metropolitu alu Romei noue ar' avé cea mai santa datoría a apará mai antaiu interesele romaniloru, pre candu elu apara in epistola numai interesele suprematiei grecesci asupr'a Romaniloru (!!) Potemu sci acumu, si cuprinsulu ei; elu se invertesce pe lenga provocarea metropolitulu Nifon, cá se întórca ini-m'a Altetiei Sale Princip. Cuz a dela calcarea legiloru divine si umane prin secularisarea monastiriloru inchinate, si dor' va resface, ceea ce a facutu si prin introducerea noului calindariu, silindu la abjurarea dogmeloru bes. ortodoxe, scl.; ilu vomu vedé in Fóia, pana atunci inse nu ne putem conteni a ne mira, ca si adi in secululu luminei si alu vietii ne tienu dusimani vietii natiunei nóstre de ómeni atatu de neghiobi, incatu totu mai sperésa, ca ér' ne voru mai incaleca cum neau incalcatu!!! —

— „Scirea data de „Romanul,” ca generalulu rusu Kotzebue ar' fi priimitu ordinulu de a intr'a in Romani'a, si ca despre acést'a ar' fi si incunoscintiatu pre comandantulu romanu din Iassi, este in totulu neadeverata. Totu atatu de pucinu intemeiata este si o alta scire data earasi de „Romanulu,” ca adica: „Intre Pórta si intre guvernulu Romaniei ar' fi inceputu nisce negociari confidentiale spre a se asigurá Pórtei, pentru nisce eventualitati stipulate, dreptulu de garnisóna in mai multe puncturi ale Romaniei d'o mare insemnatate strategica.”

Aceste sciri „Romanulu” le culege din diurnalu vienesu „Wanderer, care le da cá depesie telegrafice din Bucuresci. Odata pentru totu d'auna se declara, ca acestu diurn. neci odata n'a priimitu din Bucuresci depesie telegrafice.

Se lasa dar' publiculu a judecá despre tameinici'a si scopulu unoru asemenea sciri ale diurnalulu „Wanderer,” care, cu parere de reu, se vedu apoi reproduse si de diurnalele romane cá facturi positive.”

(Din „Monitorulu ofic. alu Princ. unite rom.”)

Despre colonistii dela Giurgiu scrie „Gen. Cor.” din Vien'a, ca arendasiulu Polichroni, greculu, au contractatu cu mai multe familii, cá se vina acolo, sei lucre pamenturile, si au si sositu la vr'o 200 familie, provedute cu pasporte dela guv. din Buda; inse deregatoriele valache, din temeieri necunoscuté n'au concesu debarcarea acelor corabii, ci le au opritu chiaru si importarea mediulóceloru de traiu; dupa aceea se tramisera intr'o insula a Dunarii, unde fora bani, lipiti de hrana indestulitória, se afla in stare de vaieratu.

Dela Vien'a se dede c. r. consulatu instructiune prin telegrafu, spre a constata starea lucrului si a reporta cele aflate, cerendu din resputeri vindecare acestei maltractari, si se va face urgentia cu tóta energi'a atatu pentru desdaunare, catu si pentru pedepsirea celor ce pórta vin'a.

Situatiunea nu sia in schimbatu marsi'a inceputa. Conferinti'a din Londonu, ce era se se tiena in 4 Maiu, remase numai privata intre niii membri, fiendca L. Russel prevediuse, ca nu va avé neci unu resultatu.

„Monitorulu” Franciei reportésa, ca neci conferinti'a privata din 4 n'a potutu midiu loci armistarea, fiendca Austri'a si Prusi'a facu conditiune sine qua non din redicarea blocarei, la care nu se invoiesce Dani'a. Representantii poteriloru neutrale facura unu nou proiectu pentru incetarea dusimaneloru ad. danii voru redica blocarea si voru desierta insula Alsen, ér Austri'a si Prusi'a voru desierta Juti'a; reprezentantii poteriloru luptátore ér' cerura timpu pentru a 'si primi instructiuni. — La marin'a Angliei, care se puse pe picioru de observatiune in marea nordica, se alatura si corabiile Franciei cu comuna actiune; ér' flotil'a Austriei, dupa dechiararea data, se va conteni pe la apa Albea si Visurge. —

Dela Rom'a se publica alocutiunea E. S. Pontificalu romanu, in care se perstringe aspru ortodoxi'a rusésca, fiendca persecutésa cu atata netolerantia pe catolici in Poloni'a. —

Novissimu. Deputati dietali din nou alesi: pentru Clusiu: conte Eszterházy Kálmán si Bányai Vitalis cu cate 246 voturi din 279 alegatori. In T. Ocnei: Lakatos Alexander jude supremu. In locurile privilegiate Sepsi-Szent-György: Sigmund bar. Szentkérésztí; Kézdi-Vásárhely: conte Paul Kálukki; Illyefalva: Moses Berde. Scaunulu Háromszék: in ceroulu de alegere Kézdi: Emerich c. Miko. Cerc. de aleg. Orbai: Gregor de Tury. Cerc. de aleg. Sepsi: Dionisiu c. Kálnoki. —

In Itali'a incepù ér' a esi la lumina actiunea Comitetulu Venetianu, care din Turinu compuse unu memorialu despre necesitatea resolvirei cestiunei Venetiei, care se impartasi si Princ. Napoleon, ér' acesta respunse, ca e de acordu si doresce, cá, dupa vorb'a lui Louis Napoleon III, Itali'a se fia libera dela Alpi pana la Adria.

Amenintierea trupeloru ruse in Besarabi'a se reduce la cele, ce sorie „Monitorulu Romaniei.”

12508—1864.

Escriere de concursu.

Spre implinirea catedrei profesore la academi'a juridica reg. din Clusiu pentru „dreptulu istoricu transilvanu si pentru dreptulu privatu ungurescu si sasescu,” care a devenitu vacante si cu care è inpreuatu, pentru casulu candu se ar' denumi unu profesoriu ordinariu, unu salariu anuale de 1050 fl. cu dreptulu de inaintare la 1260 si 1470 fl. v. a. dupa fia care diece ani de servitiu cá profesoriu ord. publicu, si unu pausialu din didactru de 105 fl. v. a. pre anu, ér' déca se ar' denumi unu profesoriu extraordinariu, unu salariu anuale de 630—945 fl. si unu pausialu de 52 fl. 50 cr. pe anu. —

Voitorii de a concurge au se-si predé cererile loru indreptate catra guberniulu reg. directorelui academiei juridice din Clusiu, c. r. consiliariu de apelatiune in pensiune D. Paul de Istvánffy, pana in 4 Iuniu a. c. si inca de voru fi aplicati la unu institutu de invetiamentu prin directoratulu respectivu, — ér' déca voru fi standu in veranu alta servitiu publicu, prin auctoritatea sie-si preposita, — ér' de altu-mintrelea de a dreptulu, — si au se documentedie in cererile sale, etatea, starea, religiunea, portarea morale si politica, absolvirea studiiloru, depunerea ver' unui doctoratu, séu a asemenea loru de concursu, ori scrierea si edarea a ver' unui opu literariu, mai incolo aplicarea de pana acum in statulu profesore séu in servitiulu publicu, si deosebitu cunoscenti'a limbelor.

Mai incolo au de a se esprimá apriatu in cererile loru, ca in care limba sunt densii in stare de a predá obiectele respective de invetiamentu, — si in fine ca primire-ar' densii si numai unu postu de profesoriu extraordinariu?

Din siedinti'a reg. guberniu alu marelui principatu Transilvani'a 3—3 tienuta la Sabiiu in 20 Aprile 1864.

Depusulu celu mai mare de

machini americane de cusetura

de

simplicia si strapuntata (Stepp) din fabric'a cea mai renumita

Wheeler & Wilson Manufacturing Co. New-York,

pentru familii si industriari, provedute cu tóte posibilele aparate ajutatóre si

 cu garantia pe 5 ani

se afla la E. F. Stenner negociatoriu in Brasiovu.

Prin institutulu de cusutu cu machina redicatu de nou aici prin madam'a Frida Stenner, care siedindu mai indelungatu tempu in Vien'a si a insusitu atatu invetiarea practica si fundamentala a lucrurilor, ce se tienu de specialitatea acést'a, catu si aplecarea machineloru, se da ocaziune chiaru si celoru din afara, cari dorescu a'si castiga folosulu, ce se castiga prin averea unei astufelii de machine a se deprinde si perfectoná intru manuarca de lipsa, fara a fi silitu a face calatorii departate si costisitorie, fiendu-ca cumparanduse una machina de cusutu, care se vinde cu pretiuri fipsate si modeste, se da si instructiune fundamentala gratis.

Una cercetare a institutulu acestui'a póte fi pré interesanta pentru fiacine, care vré se se convinga despre necreditecele folóse, ce le aducu a-cestea machini.

Se primescu acolo totu felulu de lucruri de cusetura strapuntata pentru croitori de barbati si dame, premenele, si tóte lucrurile de negligée, asia si pentru trebuintiele familiare, si intregi aproviementu, precumu si garnimente intregi de pandiaturi de totu felulu pentru ospetarii, se potu primi cu cele mai precise pretiuri, si se prelucra netedu in celu mai scurtu tempu.

Institutulu pentru cusutu si instructiune.
Strat'a négra 341.

Cursurile la bursa in 11. Maiu 1864 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 45 cr. v.
Augsburg	—	—	114 „ — „
London	—	—	114 „ — „
Imprumutulu nationalu	—	—	80 „ 10 „
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	72 „ 40 „
Actiile bancului	—	—	780 „ — „
„ creditulu	—	—	194 „ — „

Obligatii desarcinarii pamentulu in 6. Maiu 1864:

Bani 71-25 — Marfa 71-50

Redactoru respundietoru

JACOBU MURESIANU,

Editiunea: Cu tipariulu lui

JOANNE GÖTT.